

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
ROZDZIAŁ I	
ZARYS HISTORII KRAJOZNAWSTWA	11
1. Okres prekursorski	16
2. Okres działania Komisji Edukacji Narodowej	17
3. Krajoznawstwo w okresie Romantyzmu	19
4. Krajoznawstwo patriotyczno-służebne – druga połowa XIX w., początek XX w.	20
5. Krajoznawstwo okresu międzywojennego (1919-1939)	25
6. Krajoznawstwo po II wojnie światowej (1945-1970)	27
7. Krajoznawstwo w latach 1970-1990	28
8. Krajoznawstwo polskie na przełomie XX i XXI wieku	30
ROZDZIAŁ II	
ELEMENTY TEORII KRAJOZNAWSTWA	35
1. Krajoznawstwo, jego idee, cele i definicje	37
2. Kongresy Krajoznawcze	42
ROZDZIAŁ III	
MIEJSCE I ROLA WSPÓŁCZESNEGO KRAJOZNAWSTWA	49
1. Organizatorzy krajoznawstwa	51
1.1. Krajoznawstwo w instytucjach, przedsiębiorstwach oraz jednostkach państwowych i prywatnych	52
1.2. Krajoznawstwo w szkołach	53
1.3. Krajoznawstwo w organizacjach społecznych	54
1.3.1. Krajoznawstwo w PTTK	54
1.3.2. Krajoznawstwo w pozostałych organizacjach	60
2. Funkcje wychowawcze krajoznawstwa	61
ROZDZIAŁ IV	
DZIAŁALNOŚĆ KRAJOZNAWCZA – JEJ FORMY I KIERUNKI	67
1. Formy działalności krajoznawczej	69
2. Główne kierunki działalności krajoznawczej	70
2.1. Zdobywanie i gromadzenie wiedzy krajoznawczej	70

2.1.1. Obserwacja własna	71
2.1.2. Słowo pisane	71
2.1.3. Obraz	74
2.1.4. Zbiory	75
2.1.5. Słowo „żywe”	75
2.1.6. Zapisy	75
2.2. Popularyzowanie idei i wiedzy krajoznawczej	76
2.3. Krajoznawstwo turystyczne	78
2.4. Regionalizm krajoznawczy	82
2.5. Związki krajoznawstwa z nauką	86
3. Zbieractwo i kolekcjonerstwo jako forma działalności krajoznawczej	87

ROZDZIAŁ V

METODY STOSOWANE W KRAJOZNAWSTWIE	97
1. Metody badawcze	99
2. Metody kształtowania potrzeb i zainteresowań krajoznawczych w powiązaniu z turystyką	102
3. Inwentaryzacja krajoznawcza – metoda kompleksowa	106
3.1. Cele inwentaryzacji krajoznawczej	106
3.1.1. Cel podstawowy	106
3.1.2. Cel społeczno-wychowawczy	106
3.1.3. Wykorzystanie wyników inwentaryzacji	107
3.2. Cechy inwentaryzacji	107
3.3. Dokumentacja inwentaryzacyjna oraz sposób i technika dokonywania zapisów	109
3.3.1. Karta inwentaryzacyjna	109
3.3.1.1. Klasyfikacja topograficzna	110
3.3.1.2. Klasyfikacja rzeczowa	114
3.3.2. Pozostała dokumentacja inwentaryzacyjna	117

ROZDZIAŁ VI

KADRA KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNA

REALIZATOREM IDEI KRAJOZNAWCZYCH	119
1. Przewodnicy turystyczni	121
2. Piloci wycieczek	123
3. Przodownicy turystyki kwalifikowanej	124
4. Instruktorzy krajoznawstwa	125
5. Społeczni Opiekunowie Zabytków	127

6. Społeczni Opiekunowie Przyrody i Strażnicy Ochrony Przyrody	128
---	-----

ROZDZIAŁ VII

TREŚCI KRAJOZNAWCZE W RÓŻNYCH RODZAJACH RUCHU TURYSTYCZNEGO – METODYKA

ICH PROGRAMOWANIA	131
1. Wycieczki	135
2. Wczasy	141
3. Imprezy turystyki kwalifikowanej	142
4. Odznaki turystyki kwalifikowanej i krajoznawcze	145

ROZDZIAŁ VIII

WALORY KRAJOZNAWCZE JAKO ELEMENT

ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ	151
1. Atrakcyjność turystyczna i jej podział	153
1.1. Walory turystyczne i ich podział	153
1.2. Dostępność komunikacyjna	161
1.3. Urządzenia turystyczne (baza materialna turystyki)	161
2. Walory krajoznawcze i ich podział	163
2.1. Walory krajoznawcze	163
2.2. Podział walorów krajoznawczych w oparciu o ich genezę	166
2.2.1. Walory krajoznawcze środowiska naturalnego	167
2.2.2. Walory krajoznawcze dóbr kultury	172
2.2.2.1. Zabytki archeologiczne	172
2.2.2.2. Zabytki architektury	174
2.2.2.3. Dzieła sztuki plastycznej i piśmiennictwa	185
2.2.3. Walory krajoznawcze tradycyjnej kultury ludowej	186
2.2.3.1. Kultura materialna	187
2.2.3.2. Kultura duchowa	188
2.2.3.3. Folklor	189
2.2.3.4. Sztuka ludowa	190
2.2.3.5. Grupy etnograficzne w Polsce	193
2.2.4. Walory krajoznawcze pomników historycznych	195
2.2.5. Walory krajoznawcze współczesnych osiągnięć	197
3. Walory krajoznawcze tworzywem produktu turystycznego	198